

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091. Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Savivaldybių administracijoms

2020-08-19

Kopija

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai,

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai,

Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMO EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS, EKSTREMALIOJO ĮVYKIO IR (AR) KARANTINO METU METODINIŲ REKOMENDACIJŲ

Lietuvoje dėl koronaviruso COVID-19 paskelbus ekstremaliąją situaciją ir karantiną, savivaldybėms ir mokykloms kilo daug klausimų, kaip užtikrinti pagalbą socialiai pažeidžiamoms asmenų grupėms, kaip teisingai užtikrinti socialinės paramos mokiniams teikimą ir maksimaliai apsaugoti savivaldybių, mokyklų ir seniūnijų darbuotojus, savanorius bei pačius paramos gavėjus. Pažymėtina, kad tokiomis aplinkybėmis rekomenduojama pagalbą teikti nekontaktiniu būdu, tačiau socialiai pažeidžiamoms asmenų grupėms, įskaitant ir socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančių įstaigų lankytojus, nemokamą maitinimą mokyklose gaunančius vaikus, būtina užtikrinti aprūpinimą maisto produktais ar pagamintu maistu.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija inicijavo neformalios darbo grupės, kurioje dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijų, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Šiaulių miesto ir Kaišiadorių rajono savivaldybių atstovai (toliau – darbo grupė), veiklą – aptarė savivaldybėse iškilusias problemas ir analizavo savivaldybių gerą patirtį organizuojant mokinių maitinimą karantino ir ekstremaliosios situacijos metu. Siekdama užtikrinti mokinių nemokamo maitinimo teikimo tęstinumą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu ir padėti mokinių nemokamą maitinimą administruojančioms institucijoms, mokykloms iš anksto pasiruošti neeiliniams atvejams, darbo grupė parengė *Mokinių nemokamo maitinimo organizavimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu metodines rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos)*. Siūlome susipažinti su darbo grupės parengtomis Rekomendacijomis ir, ekstremaliajai situacijai, ekstremaliajam įvykiui ar karantinui pasikartojus, jomis vadovautis. Pažymime, kad Rekomendacijos parengtos remiantis darbo grupės veikloje dalyvavusių savivaldybių veiklos

pavyzdžiu, todėl Rekomendacijų nuostatos turėtų būti taikomos lanksčiai, atsižvelgiant į kiekvienos savivaldybės situaciją.

PRIDEDAMA. Rekomendacijos, 6 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Algirdas Monkevičius

Rima Kurlianskienė, tel. 8 706 64 284, el. p. Rima.Kurlianskiene@socmin.lt

Teresa Roščinska, tel. 8 706 68 247, el. p. teresa.roscinska@socmin.lt

Indrė Ivanauskienė, tel. 8 706 68 264, el. p. Indre.Ivanauskiene@socmin.lt

Asta Dilytė, tel. 8 5 219 1186, el. p. Asta.Dilyte@smm.lt

MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMO EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS, EKSTREMALIOJO ĮVYKIO IR (AR) KARANTINO METU METODINĖS REKOMENDACIJOS

BENDRIEJI PRINCIPAI

1. Mokinių nemokamo maitinimo organizavimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu metodinės rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos) skirtos mokinių nemokamą maitinimą administruojančioms institucijoms (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai bei savivaldybių administracijoms), mokykloms, socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančioms įstaigoms, vaikų maitinimo paslaugas teikiančioms įmonėms. Rekomendacijos yra pagalbinė priemonė, skirta mokinių nemokamo maitinimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu organizavimo tvarkai nustatyti konkrečiu atveju, atsižvelgiant į savivaldybės, mokyklos galimybes ir mokinių poreikius.

2. Pagrindinis dokumentas, kuriame nustatyti vaikų maitinimo, įskaitant ir mokinių nemokamą maitinimą, organizavimo reikalavimai, yra *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 patvirtintas Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas* (toliau – Tvarkos aprašas). Tvarkos apraše, be kita ko, nustatyta, kad karantino, ekstremaliosios situacijos, ekstremalaus įvykio laikotarpiu, jei tuo metu sustabdomas vaikų maitinimo paslaugų teikimas mokyklose, poilsio stovyklose ar socialinių paslaugų įstaigose (išskyrus vaikų socialinės globos namuose), gali būti išduodami maisto daaviniai. Šiuo metu keičiamame Tvarkos apraše numatyta apibrėžti maisto daavinio sąvoką ir nustatyti rekomenduojamą maisto daavinio sudėtį.

3. Siekiant užtikrinti, kad maisto daavinys atitiktų nustatytas vidutines rekomenduojamas paros normas, reikėtų vadovautis *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-877 „Dėl Pusryčių, pietų ir pavakarių patiekalų gamybai reikalingų produktų rinkinių sąrašo pagal mokinių amžiaus grupes patvirtinimo“*.

4. *Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatyme* nustatyti mokinių nemokamo maitinimo dydžiai, skyrimo sąlygos, tvarka bei šios paramos finansavimas. Valstybinių mokyklų mokiniams nemokamas maitinimas teikiamas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta *mokinių nemokamo maitinimo valstybinėse mokyklose tvarka*, o savivaldybių ir nevalstybinių mokyklų mokiniams – *savivaldybės tarybos nustatyta mokinių nemokamo maitinimo savivaldybės ir nevalstybinėse mokyklose tvarka*. Minėtose tvarkose rekomenduojama numatyti ir mokinių nemokamo maitinimo organizavimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu sąlygas.

5. Pagal *Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą*, maitinimo paslaugų organizavimas švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Mokinių nemokamas maitinimas mokyklose organizuojamas skirtingai: vienose mokyklose maitinimą teikia pačių mokyklų išlaikomos valgyklos ir viešojo pirkimo būdu perkami tik maisto produktai, reikalingi maitinimui

organizuoti, kitose – viešųjų pirkimų būdu konkursą laimėję privatūs maitinimo paslaugų teikėjai. Jei sudaroma maitinimo paslaugų pirkimo sutartis, joje rekomenduojama numatyti ir vaikų maitinimo paslaugos teikimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu, t. y. aptarti maisto gamybos, maisto daavinio sudarymo, pristatymo, apmokėjimo sąlygas.

6. Sutartyse su maisto produktų tiekėjais taip pat rekomenduojama nustatyti maisto produktų tiekimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu sąlygas.

7. Mokyklos darbuotojų, kurie dalyvauja organizuojant mokinių nemokamą maitinimą, pareigybių aprašymuose rekomenduojama numatyti funkcijas, susijusias su mokinių nemokamo maitinimo organizavimu ir ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu.

8. Rekomenduojama iš anksto sudaryti bendradarbiavimo sutartis tarp mokyklų, socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančių įstaigų, nustatant konkrečias funkcijas ir atsakomybes, susijusias su bendradarbiavimo sąlygomis ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu (pvz., jei ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu tam pačiam mokiniui nemokamą maitinimą (maisto daavinius) teikia ir mokykla, ir socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikianti įstaiga, siūloma susitarti, kad maisto daaviniai būtų išduodami vienoje mokiniui ar jo tėvams (globėjams, rūpintojams) patogiausioje vietoje).

9. Rekomenduojama informaciją apie mokinių nemokamo maitinimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu sąlygas skelbti valstybinių, savivaldybių ir nevalstybinių mokyklų, teikiančių nemokamą maitinimą mokiniams, interneto svetainėse (jei maitinimo organizavimo sąlygos ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu keitėsi).

MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMO EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS, EKSTREMALIOJO ĮVYKIO IR (AR) KARANTINO METU PROCESAS

10. Ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu sustabdžius ugdymo organizavimo procesą mokyklose ir kontaktinį socialinių paslaugų teikimą socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančiose įstaigose, minėtose įstaigose neteikiama ir maitinimo paslauga (jei tai daryti draudžia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymai ar Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimai). Tačiau tokiomis aplinkybėmis socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančių įstaigų lankytojams, nemokamą maitinimą mokyklose gaunantiems vaikams būtina užtikrinti nemokamo maitinimo teikimą aprūpinant juos maisto produktais ar pagamintu maistu Tvarkos apraše nustatyta tvarka.

11. Mokinių nemokamo maitinimo organizavimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu koordinuoja *mokinių nemokamą maitinimą administruojančios institucijos*, t. y. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kuri administruoja mokinių nemokamą maitinimą valstybinėse mokyklose, ir savivaldybių administracijos, administruojančios mokinių

nemokamą maitinimą savivaldybių įsteigtose mokyklose ir savivaldybių teritorijose įsteigtose nevalstybinėse mokyklose. Savivaldybės administracijos padalinys, atsakingas už nemokamo maitinimo organizavimą (pvz., Švietimo skyrius, Socialinės paramos skyrius ar kitas skyrius), bendradarbiauja su mokyklų vadovais ir jų paskirtais asmenimis, atsakingais už nemokamo maitinimo mokykloje organizavimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu, ir teikia jiems visokeriopą pagalbą.

12. Mokyklų vadovai ir (ar) jų paskirti asmenys (pvz., socialinis pedagogas, klasės auklėtojas ar kt.), atsakingi už nemokamo maitinimo mokykloje organizavimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu:

1) peržiūri ir patikslina mokinių, kuriems paskirtas nemokamas maitinimas mokykloje, sąrašus, papildomai nurodo mokinių gyvenamąsias vietas ir kontaktinius telefono numerius;

2) informuoja mokinio, kuriam paskirtas nemokamas maitinimas mokykloje, tėvus (globėjus, rūpintojus) apie maitinimo organizavimo sąlygas ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu (pvz., galimybę gauti maisto daavinį). Pažymėtina, kad nemokamas maitinimas mokykloje skiriamas ne tik nepasiturinčių šeimų vaikams, bet ir visiems priešmokyklinukams bei pirmokams, neatsižvelgiant į šeimos pajamas, todėl išsiaiškinama, ar visos šeimos pageidauja gauti maisto daavinį (jei ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu maitinimas organizuojamas išduodant maisto daavinius). Jeigu yra poreikis gauti maisto daavinį, išsiaiškinama, kokio maisto daavinio pageidaujama (pvz., pagamintų patiekalų ar maisto produktų), ar nemokamą maitinimą gaunantis mokinys ar jo šeimos nariai turės galimybę atvykti į mokyklą jų atsiimti;

3) mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) patvirtinus, kad pageidauja gauti maisto daavinį (jei ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu maitinimas organizuojamas išduodant maisto daavinius), sudaro mokinių, gausiančių maisto daavinius, sąrašus, papildomai informuoja, ar šeima pageidauja gauti pagamintus patiekalus ar maisto produktus ir ar turi galimybę atsiimti maisto daavinį mokykloje;

4) bendradarbiauja su maitinimo paslaugos teikėjais, o jeigu maitinimą teikia pačių mokyklų išlaikomos valgyklos, – su maisto daavinius sudarančiais asmenimis ir maisto produktų tiekėjais: kartu su visuomenės sveikatos specialistais, dirbančiais mokyklose, koordinuoja maisto daavinio turinio atitiktį nustatytoms vidutinėms rekomenduojamoms paros normoms ir patvirtintą nemokamam maitinimui skiriamų lėšų sumą, aptaria maisto daavinių išdavimo periodiškumą; atsižvelgdami į Maisto veterinarijos tarnybos specialistų nurodymus ir rekomendacijas teikia pasiūlymus mokyklos vadovui, mokykloje dirbančiam visuomenės sveikatos specialistui dėl maisto produktų pristatymo laiku ir maisto daavinių įvairovės;

5) informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie maisto daavinių išdavimą (jei ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu maitinimas organizuojamas išduodant maisto daavinius) pranešimu elektroniniame dienyne ir (ar) telefonu ar kitu būdu. Jeigu šeima neturi galimybės atsiimti maisto daavinio mokykloje, suderina maisto daavinių pristatymo į

mokinio namus ar kitą vietą laiką. Koordinuoja informacijos dėl maisto davinių išdavimo skelbimą mokyklos interneto svetainėje;

6) periodiškai (pasirinktinai kasdien, kas savaitę) kartu su paskirtais asmenimis (pvz., socialiniais darbuotojais, savanoriais ar kt.) išduoda maisto davinius ar koordinuoja maisto davinių išdavimą mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) ar pilnamečiams mokiniams. Jeigu šeima neturi galimybės atsiimti maisto davinį mokykloje, suderinę laiką su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), organizuoja maisto davinio pristatymą į namus ar kitą iš anksto suderintą vietą mokyklos mikroautobusu ar kitu būdu. Pagal susitarimą maisto davinius išduoti ir (ar) pristatyti į namus gali ir maitinimo paslaugas teikianti įmonė.

7) kartu su socialiniais darbuotojais atsižvelgia į individualią šeimos situaciją ir prireikus užtikrina, kad mokiniui būtų skiriami pagaminti patiekalai. Mokinių nemokamo maitinimo procese pagal iš anksto sudarytas įstaigų bendradarbiavimo sutartis dalyvauja socialiniai darbuotojai, dirbantys su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis, ar atvejo vadybininkai, kurie bendradarbiauja su mokykla sprenddami vaikų maitinimo klausimus, padeda organizuoti ir (ar) patys dalyvauja maisto davinių dalijimo procese ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu, teikia siūlymus mokyklai nemokamo maitinimo organizavimo klausimais ir rūpinasi, kad maisto daviniai vaikams, augantiems socialinę riziką patiriančiose šeimose, būtų vartojami pagal paskirtį.

13. Socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančios įstaigos paskirtas asmuo (asmenys) bendradarbiauja su mokyklos vadovo paskirtais asmenimis, atsakingais už nemokamo maitinimo mokykloje organizavimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu, ir pagal poreikį padeda organizuoti maisto davinių išdavimo arba pristatymo į namus procesą, t. y. vaikams, kurie iki ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino lankė socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančias įstaigas ir jose gavo maitinimą, kartu su mokykla, kurioje vaikas ugdomas, suruošia ir pristato maisto davinį į namus arba išduoda mokykloje.

14. Informacija apie mokinių nemokamo maitinimo sąlygas ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu (pvz., informacija apie galimybę gauti maisto davinius, nurodant, kaip vyks (vyksta) jų dalijimo (pristatymo) procesas ir kokių apsaugos reikalavimų reikia laikytis) viešinama prieinamomis informavimo priemonėmis (per vietos radiją, televiziją, žiniasklaidą, interneto svetainėse, telefonu ir kt.), kuriomis būtų galima pasiekti tikslinę grupę (mokinius, turinčius teisę gauti nemokamą maitinimą, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus).

15. Maisto davinius suruošiantiems ir dalijantiems asmenims rekomenduojama laikytis šių taisyklių:

1) nuolat naudoti apsaugos priemones (respiratorius, vienkartinės pirštines ir dezinfekcinį skystį);

2) dalijimo metu nerekomenduojama maisto daivinius dėti į atsineštus maišelius ar indus. Maisto daiviniai turėtų būti iš anksto supakuoti ir paruošti išsinešti;

3) ne rečiau kaip kas 2 val. kruopščiai plauti rankas šiltu tekančiu vandeniu ir skystu muilu ir dezinfekuoti jas specialiomis rankų dezinfekcinėmis priemonėmis;

4) dalijimo vietoje dažniausiai liečiami paviršiai (durų rankenos, paviršiai, ant kurių dedami maisto produktai, ir t. t.) dažniau nei įprastai turi būti valomi ne tik drėgnu būdu, bet ir dezinfekcinėmis priemonėmis;

5) jeigu įmanoma, maisto daivinius, iš anksto suderinus su gavėjais, į namus pristatyti paliekant juos prie gavėjų durų. Jeigu maisto daivinių į namus pristatyti neįmanoma, esant galimybei ir palankioms oro sąlygoms vengti maisto daivinius dalyti patalpose. Tam tikslui lauke reikėtų pastatyti stalus, stelažus ar suolus ir ant jų sudėti maišelius su maisto daivinais, kuriuos tėvai (globėjai) ar pilnamečiai mokiniai galėtų pasiimti;

6) kitų taisyklių, ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ar karantino metu nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymais ar Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais.

MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMO EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS, EKSTREMALIOJO ĮVYKIO IR (AR) KARANTINO METU ALGORITMAS

Mokinių nemokamą maitinimą administruojanti institucija koordinuoja nemokamo maitinimo organizavimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu

Mokinių nemokamą maitinimą administruojančios institucijos padalinys bendradarbiauja su mokyklų vadovais ir jų paskirtais asmenimis, atsakingais už nemokamo maitinimo organizavimą, ir teikia jiems pagalbą

Savivaldybės socialinių paslaugų padalinys ir socialinių paslaugų įstaigos, teikiančios socialinės priežiūros paslaugas šeimoms, organizuoja **socialinę riziką patiriančių šeimų** (atvejo vadyba), kurių vaikai gauna nemokamą maitinimą, stebėseną

Mokyklos vadovo paskirtas asmuo (pvz., socialinis pedagogas, klasės auklėtojas ar kt.) skambina mokinio, kuriam paskirtas nemokamas maitinimas, tėvams (globėjams, rūpintojams), siekdamas išsiaiškinti:

- ar pageidauja gauti maisto daavinį;
- ar turės galimybę atvykti į mokyklą atsiimti maisto daavinio

Prireikus informuoja, jog tam tikroms šeimoms reikalingas kitoks maitinimas / maisto daavinys / maitinimo paslauga ir kt.

Mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) patvirtina, kad jiems nemokamas maitinimas nereikalingas

Mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) patvirtina, kad pageidauja gauti maisto daavinį

Socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančios įstaigos asmenims, kurie iki ekstremaliojo įvykio, ekstremaliosios situacijos ar karantino lankė **socialines paslaugas vaikams ir (ar) jaunimui teikiančią įstaigą** ir gavo papildomą maitinimą ar maisto produktus:

- pagal poreikį papildomai pristato maisto produktus į namus;
- bendradarbiauja su mokykla, kurioje ugdomas vaikas, kartu suruošia ir pristato nemokamo maitinimo maisto daavinį ir maisto produktus į namus

Mokinių nemokamo maitinimo organizavimas:

- Maitinimo paslaugos teikėjas arba mokyklos vadovo paskirti asmenys suruošia maisto daavinius;
- Kas savaitę (esant poreikiui kasdien) pagal iš anksto nustatytą grafiką mokyklose išduodamas maisto daavinys tėvams (globėjams, rūpintojams) ir (ar) pilnamečiams mokiniams;
- Tėvams (globėjams, rūpintojams) ir (ar) mokiniams, negalintiems atvykti į mokyklą, maisto daavinys pristatomas į namus ar kitą iš anksto suderintą vietą